

De Jurk

Eén van de topstukken in de collectie van Museum Kaap Skil is een zeventiende eeuwse jurk van koninklijke allure, opgedoken uit de Waddenzee. De indrukwekkende zijden jurk is gevonden bij een scheepswrak, dat de naam Palmhoutwrak heeft gekregen. Het kostbare kledingstuk is, ondanks een verblijf van bijna vier eeuwen op de zeebodem, nog in een verrassend goede staat. Het is een wereldwijd unieke vondst; er is nauwelijks kleding uit de zeventiende eeuw bewaard gebleven. Wetenschappers verwachten nog jaren nodig te hebben om alle vragen die de jurk heeft opgeroepen, te beantwoorden.

Materiaal

De Jurk is gemaakt van zijde satijn, met een ingeweven bloemenmotief. In de zeventiende eeuw zal het een japon of tabbert genoemd zijn. Hoewel hij nu een kleurrijke uitstraling vol crème-, rood- en bruintinten heeft, had De Jurk oorspronkelijk waarschijnlijk 1 kleur. Welke kleur is niet duidelijk. De originele kleurstoffen zijn vermoedelijk deels vergaan, terwijl andere kledingstukken in dezelfde kist mogelijk verfstoffen hebben afgegeven.

Model

De Jurk bestaat uit een lijfje met een aangerimpelde wijde rok die openvalt aan de voorzijde. Hieronder zullen één of meerdere onderrokken zijn gedragen. Het lijfje heeft ingezette mouwen, met losvallende overmouwen en mouwkappen. Aan de mouwen zullen ook zijden kwastjes hebben gehangen en er zullen zilveren of vergulde knopen op hebben gezeten. Van de knopen zijn nu alleen nog indrukken op het textiel zichtbaar. Om de hals zal men een opstaande kraag van linnen of kant hebben gedragen, ondersteund door een portrefraes of rebato: een metalen constructie op de schouders. Het kledingstuk zal verder versierd zijn geweest met zilveren en vergulden details op de kraag, het lijfje, de mouwen en de rok.

Herkomst

De stijl van de japon sluit heel goed aan bij de gangbare mode van West-Europa in de vroege zeventiende eeuw, ongeveer tussen 1620 en 1630. Op schilderijen zijn verschillende vergelijkbare kledingstukken terug te zien. Er lijken iets meer overeenkomsten te zijn met Engelse kostuums, maar de japon zou ook goed bij de Nederlandse Republiek of andere delen van Noordwest-Europa passen. Het is niet ondenkbaar dat het kledingstuk in één land is gemaakt en meegenomen is naar een andere locatie. De japon was immers op reis. Er werd enige tijd gedacht dat de jurk had toebehoord aan de Schotse hofdame Jean Ker. Inmiddels is deze hypothese verworpen.

Exclusief

Het vele gebruik van kostbare materialen, en de goede aansluiting bij de gangbare mode, wijzen erop dat de eigenaar tot de hoogste sociale klassen behoorde en zeer welvarend was. De japon zal vooral geschikt zijn geweest voor meer alledaagse gelegenheden. Bij de belangrijkste gelegenheden aan een hof, zoals kroningen en trouwerijen, zullen kledingstukken met uitbundiger gebruik van zilverdraad en goud- of zilverlaken zijn gedragen.

Te zien

De Jurk en de andere unieke vondsten uit het Palmhoutwrak zijn te zien in een nieuwe, spectaculaire tentoonstelling 'Palmhoutwrak' bij Museum Kaap Skil. Voor De Jurk is een speciale zuurstofvrije vitrine gemaakt, waarin dit pronkstuk van alle kanten te bewonderen is en goed bewaard blijft.

NB: Er vindt nog steeds onderzoek naar de collectie plaats. Dit artikel kan hierdoor verouderde informatie of achterhaalde inzichten bevatten.